

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

III. De appetitu sensitivo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

compossibilia eadem ratione proba. Sensus communis cognoscit per species, quas habet, neque illius est dicere, hoc est illud, neque substantias attingit, ac proinde non potest confundere prædicatum hirci cum prædicato cerui, sed tantum potest accidentia virtusque cognoscere quasi contigua seu unita, quod non est dicere unum esse aliud, quatenus tamen potest percipere accidentia hirci, & cerui contigua, potest aliquo modo dici hirci-ceruum cognoscere, & phantasmata formare, & phantasia dici, in re tamen à sensu communi distinguenda non est.

8 Sensum communem residere in corde putarunt Aristot. & Chrysippus cum suis. Galenus acriter in hac parte inuehitur in Arist. lib. 1. c. 3. de placitis Hippoc. & Platonis, atque cæcè ad cæcos Arist. fuisse locutum ex ignorantia anatomie. Defendo cum communi sententia sensum communem residere in cerebro. Hæc est communis recentiorum sententia quam probat Galenus lib. 3. c. 11. anatomice experientia, quæ monstrat in organis omnium sensuum nervos quosdam, per quos sensationes deferuntur ad cerebrum, & spiritus animales trahuntur ad sensationum officinas.

9 Secundo quia dum quis nimio studio defatigatur dolorem sentit in capite, & non in corde, ergo in capite sensationes internæ exercentur, hæc enim hominē defatigant, non rationationes, neque discursus, sunt enim spirituales, ideoque per se non possunt dolores, neque defatigationem parere. Deinde phreneticis, in quibus organa sensationum internarum dispermperim patiuntur, non in corde medicamenta applicantur, sed in capite, quod signum certum est has operationes in capite exerceri. Argumeta, quæ pro sua sententia adducit Arist. magis sunt politica, quam Philosophica, neque solutione indigent, sunt enim leuissimi mometi.

PUNCTUM III.
De appetitu sensitivo.

1 D Ari appetitum sensitivum in homine, & in aliis animalibus constat ex dictis punctis præcedenti, & probatur testimonio Pauli relato, cui addit Concil. Trident. definitens dari in nobis fomitem peccati, hoc est propensionem, & inclinationem in objecta delectabilia in quæ voluntatem fert, esset contra rectam rationis regulam, quia tamen hæc potentia, seu hic appetitus rationem antevertit, ideo actus illorum non sunt peccata illis voluntate reluctante, quæ Dei auxilio præventa suaves, fallacesque appetitus pulsationes, quæ animum pellicunt reddit irritas.

2 Hic appetitus dividitur in partem concupiscibilem, & irascibilem, quæ diuisio non est potentiarum differentium, sed actuum duorum ab eadem potentia provenientium, quatenus enim appetitus in bonum inclinatur, concupiscibilis dicitur, & quatenus malum fugit, irascibilis appellatur.

3 S. Thomas, qui sensum communem, imaginativam, &c. distinguit, tot appetitus internos materiales constituit, quot sensus internos seu potentias materiales internas, quia secundum multitudinem cognoscendum multiplicatur appetituum numerus: nos verò, qui potentiam unam cognoscitiam internam tantum cognoscimus, non debemus multiplicem appetitum internum concedere: sed unum tantum.

4 De sede huius appetitus existimavit Arist. esse cor, cui assentitur Galenus, parum consequenter, cum afferat sensum communem esse in cerebro, cui ego cum Hurt. disp. 17. sect. 10. virtutem appetitivam accommodo; cum enim appetitus dependeat à sensu communi, melius percipitur, quomodo cognitio sensus interni possit movere potentiam appetitivam, si in eodem subiecto utraque potentia resideat, quam si una ponatur in cerebro & alia in corde. Video rationem hanc non concludere; poteris enim dicere sufficere radicari in eadem anima actum sensus: & actum appetitus, ut hic possit ab illo dependere, etsi actus loco distent, quia eadem est anima, quæ cognoscit, & quæ appetit, præcipue rationalis, quæ est indivisibilis: sed in tota hac sensum materia vix ratio efficax invenitur, neque alia æquæ congruentem inuenies pro opposita sententia. His rationibus adde aliam petitam ex experientia aliquorum casuum, quos refert Hurd. supra, quibus visa sunt capita animalium à corpore abscissa voces eformare, quod signum est sensum communem in capite residere, & non corde.

5 Obiic. illud Evangelij: Quid cogitatis mala in cordibus vestris? Resp. nomine cordis, & aliarum partium animam intelli-

Franc. de Quevedo, Philosph. Tom. 11.

gi, alibi enim dicitur: Diliges proximum tuum ex toto corde tuo, & ex totis visceribus tuis: in visceribus autem nulla potentia appetitiva residere potest.

6 Obiic. Cor pati deliquit, & dolorem sentire obiectis diffonis: ergo in corde residet virtus appetitiva. Resp. cor pati his affectibus sicut reliquæ partes sensationibus externis, gravius tamen cor, quia est pars magis principalis, & ita peregrinæ impressiones magis eam mutant; deinde quia quando causâ metus, aut alterius rei sanguis deferit cor, vel nimius ad illud confugit, cor excessu sanguinis gravatur, vel illius recessu languescit, defectuque spirituum vitalium, qui sanguine abeunt.

7 Circa appetituum numerum Hurt. disp. 17. sect. 11. docet diuersis sensibus externis diuersos respondere appetitus, quod hac ratione probat. Bonum apprehensum est obiectum appetitus: sed bonum visum, & auditum, est bonum apprehensum: ergo obiectorum appetitus: sed non appetitus communis: ergo particularis: priorē syllogismū docet esse evidentē Hurt. Minor, seu antecedens secundi probatur: Appetitus internus non fertur in obiectū ut visum, & ut auditum, quia non movetur sensatione externâ: ergo debet dari alius appetitus, qui feratur in obiectum ut visum, & alius in obiectū, ut auditum. Si dicas appetitū internū sufficere ad omnia obiecta visa, & audita, quia fertur in illa remotè, quatenus fertur in ipsa iā sensata sensu interno: Occurrit Hurt. non sufficit appetitus rationalis ut feratur in obiecta sensata sensu communi, etiam si rationalis remotè feratur in obiecta sensu communi sensata: sed datur alius appetitus illi correspondens: ergo debet dari appetitus alij correspondens sensibus externis, seu obiectis sensatis sensibus externis. etiam si datur appetitus internus, qui remotè in illa obiecta feratur.

8 Hæc multiplicatio sensuum, est contra sensum, & consensum communem omnium, qui nunquam de his appetitibus meminere, quos inter potentias animæ recensere debuissent, sicuti sensus interni annumerantur. Deinde fundamentum Hurtadi nullius est momenti, quia bonum, neque ut cognitum cognitione spiritali, neque materiali, neque ut auditum, neque visum, est obiectum appetitus, si verbum ut reduplicet rationem formalem amandis: verò dicat conditionem; respondeo cognitionem spirituales esse conditionem immediatam amoris spiritualis, & sensatione internam appetitus materialis, quod probatur argumentis factis propriis locis: auditionem verò & alias sensationes non esse condiciones immediatas aliorum appetituum, quod ideo nego, quia nullum fundamentum ad affirmandū, neque ad hos appetitus constituendos inuenio.

9 Alij probant dari hos appetitus, quia in sensibus externis datur voluptas, & dolor: ergo datur appetitus coniunctus ipsis externis sensibus, quia hi neque delectantur neque dolent, neque complacent, neque displicent. Hurtadus hanc rationem non probat, & respondet appetitum communem gaudere, & displicere de obiecto sensato, quia sicut lux videtur in subiecto, in quo est à potentia distantis, sic dolor sentitur in obiecto, scilicet in organo sensus, quia inde speciem trahit in sensum communem, quo repræsentato, appetitus de illo displicet.

10 Arriaga disp. 5. sect. 6. docet voluptatem, atque dolorem consistere in apprehensione, seu cognitione sensus communis percipientis obiectum sensatum sensu externo, & eodem modo, ac Hurtad. asserit sentiri in sensu externo seu organo illius, quia ibi est obiectum, cuius cognitio torquet, vel delectat animam, in qua residet voluptas, & dolor.

11 Utraque sententia displicet, quia dolor torquet pedem, in quo est: ergo actus in quo consistit dolor, est subiectivus in pede, & non tantum est in illo obiecto doloris: ergo actus doloris distinguitur ab actu sensus interni, & ab actu appetitus. Exemplū, quod adducit Hurt. de luce non est ad rem: lux enim videtur in subiecto, in quo est, v.g. in pariete obiectivus, non verò subiectivus, nequilli tribuit denominationem videtis: obiectū autē doloris, subiectivus torquet subiectū, in quo est, v.g. pedē vel manum quā dolere dicimus.

12 Melius responderi existimo ipsam sensationē externam formaliter esse subiecto disconuenientē, & in ea formaliter consistere torturā, quam dolorem vocamus, & similiter in sensatione externa consistere molitiē, seu dulcedinem, quā recreatur pars illa, in qua fit tactio, seu sensatio tactus, quæ dolori opponitur, & voluptas dici potest: nisi velis nomen voluptatis servare complacentiæ appetitus interni, quæ sensationem oppositam dolori sequitur, sicut displicentia dolorem, seu sensationem subiectum torquentem.